

הַנִּינְיָא – גם אנו שנינו במשנתנו ששיעור הוצאה בין הוא רובע
 רביעית, שכך שנינו, הַמּוֹצִיא יין חי, שיעורו כְּדִי מְזִיגָת בּוֹס, וְתִנִּי
 עֲלָהּ – ושנינו ברייתא על משנתנו, שהוא כְּדִי מְזִיגָת בּוֹס יָפָה, דהיינו
 כוס של ברכה. וְקִתְנִי סִיפָא – ושנינו בסוף משנתנו, וְשָׁאֵר כָּל
 הַמְּשָׁקִין הראויים לשתייה שיעורם כְּרִבְעִית, ואם הוציא פחות
 מרביעית פטור, ועל כרחק שמה ששנינו שחייבים על הוצאת יין חי
 בשיעור מזיגת כוס של ברכה, הכוונה לשיעור הראוי למוזג שתיית
 רביעית, והיינו רובע רביעית, שכשמוזג בו שלשה חלקי מים לעשותו
 ראוי לשתייה, יעמוד על רביעית. מוסיפה הגמרא: וְרָבָא לְמַעְמֵיחַ –
 ומה שאמר רבא שאפשר ללמוד ממשנתנו שכוס של ברכה צריך
 שיהא בו רובע רביעית יין חי, לשיטתו אמר זאת, דְּאָמַר רָבָא, כָּל
 הַמָּרָא דְּלֵא דְרִי עַל חֵד תֵּלֶת מֵיָא – כל יין חי שאינו נושא על כל
 חלק אחד ממנו שלשה חלקים של מים, לֵאמֹר הַמָּרָא הוּא – אינו יין,
 שאינו ראוי לשתייה מרוב חזקו. וכיון שסובר רבא שיין צריך מזיגת
 שלשה חלקי מים עליו, הרי ממה ששנינו במשנתנו ששיעור הוצאת
 שאר משקים הוא ברביעית, יש ללמוד ששיעור הוצאת יין הוא רובע
 רביעית, כדי שכשימוזגנו יעמוד על רביעית.

אביי דוחה את הראיה של רבא: אָמַר אֲבִי שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת יֵשׁ לְהִשְׁבִּיב
 בְּדָבָר, כלומר, על ראייתו של רבא ממשנתנו, חֲדָא – תשובה אחת,
 דְּתִנִּי – ששנינו במשנה (נדה יט.), חמשה גוונים של דם טמא וא
 באשה, ואחד מהם הוא דם הנראה כיון אדום המזוג במים, ומפרשת
 המשנה, וְהַמָּרָא הַמְּזוּג הוּא מְרָאָה שֶׁל יֵין שִׁישׁ בּוֹ שְׁנֵי חֲלָקִי מֵיִם
 וְחֶלֶק אֶחָד יֵין מִן הַיֵּין הַשִּׁירוּנִי – הגדל במדינה ששמה שרון.
 ומשמע ששיעור מזיגת יין הוא שני חלקי מים על חלק אחד יין, ולא
 שלשה חלקי מים על חלק אחד יין, ואם כן אין להוכיח ממשנתנו
 ששיעור היין לכוס של ברכה הוא רובע רביעית. וְעוֹד תְּשׁוּבָה, שאם
 אכן שיעור המוציא יין היה צריך להיות ברביעית כבשאר משקין,
 והטעם ששיעורו במזיגת הכוס הוא משום שכשימוזגנו ויהיה ראוי
 לשתייה יהיה בו רביעית, קשה, שהרי עכשיו כשמוציאו עדיין לא
 נמוג ואין בו שיעור, ואין יתכן שמים והעתידיים להימוג ביין נמצאים
 עתה בְּכַד, ואינו מוציאם, וּמַצְמִיחִין אֶת הַיֵּין לְרִבְעִית
 לחיבו על הוצאת היין, אלא על כרחק הטעם שחייבים על הוצאת
 יין בשיעור מזיגת הכוס הוא, משום שזהו שיעורו, ואף אם לא יהא בו
 רביעית לאחר המזיגה.

משיב רבא: אָמַר לִיה רָבָא לאביי, הָא דְּקָאָמַרְתָּ – מה שאמרת
 להקשות עלי ממה ששנינו בנדה שיין מוזג הוא שְׁנֵי חֲלָקִי מֵיִם וְאֶחָד
 שֶׁל יֵין מִן הַיֵּין הַשִּׁירוּנִי, יש לי להשיב, שִׁינִי הַשִּׁירוּנִי לְחוּד – לבדו
 נמוג בשני חלקים מים, משום דְּרָפִי – שהוא רך, כלומר שאינו חריף
 כל כך, אבל בשאר יינות מוזגים שלשה חלקי מים על חלק אחד של
 יין. אִי נָמִי – באופן נוסף יש לדחות קושיא זו, הֵתָם מְשׁוּם חֻזְתָּא –
 שם במסכת נדה, שנה התנא שיעור זה משום שרצה לבאר מהו
 מראה מוזג לענין מראות דמים הטמאים, שאם מוזג יותר מים, היא
 הדם הדומה לו טהור, אֲכָל כשמתר מזיגת היין היא לְמַעְמֵחַ – כדי
 להטעים אותו, בְּעֵי מִפִּי – צריך למוזג יותר מים, והיינו שלשה חלקי
 מים על חלק אחד של יין, ולפי זה אין חילוק בין יין השירוני לשאר
 היינות. וְדָקְאָמַרְתָּ – ומה שאמרת להקשות עלי איך אפשר שיהיו
 הַמֵּיִם בְּכַד וּמַצְמִיחִין לְהִשְׁלִים לשיעור שחייבים על הוצאתו, יש לי
 להשיב שְׁלֵעָנִין להיב משום הוצאה בְּשִׁפְת מִיָּדִי דְּחִשְׁבִּיב עָנִינָּ –

צריך שיהיה הדבר חשוב, וְהָא נָמִי הָא חֲשִׁיב – ורובע רביעית גם
 הוא שיעור חשוב, מפני שראוי למוזגו במים עד שיעמוד על רביעית
 ויהיה ראוי לכוס של ברכה, ולכן חייב על שיעור זה אף שלא הוציא
 עמו את המים.

הגמרא דנה בשיעור החייב בהוצאה בין קרוש: תִּנְיָא בתוספתא (פ"ט
 ה"ז), יבֶּשׁ – יין קרוש, שיעורו לענין חיוב הוצאה בְּכִזְיָת, משום
 שרביעית יין שנקרש יש בו כזית, והשיעור שחייבים בהוצאת יין
 קרוש הוא רביעית כשאר המשקים, דְּכָרִי רָבִי נִתֵּן.

אָמַר רַב יוֹסֵף, רָבִי נִתֵּן וְרָבִי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוֹדָה אָמְרוּ דְּבַר אֶחָד,
 והוא, שרביעית דבר לח שנקרש יש בו כזית. רָבִי נִתֵּן, הָא דְּאָמְרוּ –
 מה שאמרנו, שיין קרוש שיעורו לענין הוצאה בכזית משום שרביעית
 יין לח שנקרש יש בו כזית. וְרָבִי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוֹדָה, דְּתִנְיָא – ששנינו
 בברייתא, רָבִי יְהוֹדָה אָמַר, שֶׁשֶּׁה דְּבָרִים אֵלּוּ, הֵם מְקוּלֵי –
 מההלכות שמקילים בהן בִּית שְׂמָא, וּמְחוּמְרֵי – ומההלכות שבהן
 מחמירים בִּית הֶלֶל, ואחד מהם הוא דָּם נִבְלָה, שִׁפְתֵי שְׂמָא
 מְטַהְרִין, כלומר, שאינו בכלל בשר הנבלה שהוא אב הטומאה, וּבִית
 הֶלֶל מְטַמֵּאִין אותו כבשר הנבלה. וְאָמַר רָבִי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוֹדָה, אָף
 בְּשִׁטְמָא בִּית הֶלֶל דָּם נִבְלָה, לֹא מְטַמֵּא אֱלָא בְּדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רִבְעִית,
 הוֹאִיל וְיָכוֹל הוּא לְקְרוֹשׁ וְלַעֲמֹד עַל פְּתֹת, שהוא השיעור שבשר
 נבלה מטמא בו. ומבואר בדבריו, שרביעית דבר לח שנקרש יש בו
 כזית.

אביי דוחה את מה שאמר רב יוסף שרבי נתן ורבי יוסי ברבי יהודה
 אמרו דבר אחד: אָמַר אֲבִי, דִּילְמָא לֹא הִיא – שמא אין זה נכון,
 משום שְׁעַד כָּאֵן לֹא קָאָמַר רָבִי נִתֵּן הָכָא – כאן דְּבַעֲרֵי רִבְעִית –
 שכדי שיהא שיעור כזית בין הקרוש צריך שיהא בו רביעית כשאינו
 קרוש, אֱלָא בְּיֵין, דְּקָלִישׁ – שהוא קלוש ואינו עב, וכשהוא נקרש,
 מצטמק לשיעור קטן, אֲכָל בְּדָם דְּסָמִיד – שהוא עב, וכשמתייבש
 אינו מצטמק לשיעור קטן כל כך, אפשר שכדי שיהא בְּכִזְיָת דָּם קרוש
 לֹא בְּעֵי רִבְעִית – לא צריך שיהא מתחילה רביעית דם לח, ולא כרבי
 יוסי ברבי יהודה הסובר שגם בדם לח צריך רביעית כדי שיהא כזית
 כשיקרוש. אִי נָמִי – אפשר לדחות באופן נוסף, שְׁעַד כָּאֵן לֹא קָאָמַר
 רָבִי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוֹדָה הֵתָם – (שם) דְּכִזְיָת – שבכדי שיהא כזית
 כשיקרוש סָגִי לִיה בְּרִבְעִית – די לו שכשהוא לח יהא בו רביעית,
 אֱלָא בְּדָם דְּסָמִיד, אֲכָל בְּיֵין דְּקָלִישׁ – שהוא קלוש ואינו עב, אפשר
 שבכדי שיהא בְּכִזְיָת יין כשנקרש הוּי יוֹתֵר מְרִבְעִית – צריך שיהא בו
 יותר מרביעית יין כשהוא עדיין לח, וְכִי מְפִיק – וכשמוציא אף פחות
 מְכִזְיָת יין קרוש לִיחִיב – יתחייב על הוצאתו, משום שמרביעית
 כשהוא לח נעשה פחות מכזית כשנקרש, ולא כרבי נתן הסובר
 שהמוציא יין קרוש חייב רק בכזית.

שנינו במשנה: המוציא חֶלֶב שיעורו כְּדִי מְזִיגָה. הגמרא מבררת מה
 היא הגירסא הנכונה: אִיבְעִיָא לָהּ – הסתפקו בני הישיבה, האם
 הגירסא במשנתנו היא 'כְּדִי מְזִיגָה' או 'כְּדִי מְזִיגָה'. משיבה הגמרא:
 אָמַר רַב נְחֻמִּי בְּרִי יִצְחָק, כתוב (בראשית כד ז') 'הַנְּמִיאִינִי נָא מִעֵט
 מֵיִם מְכַדֵּךְ', ומוכח שיש לגרוס 'גמיה' באל"ף.

הגמרא מסתפקת לגבי שלשה מקומות נוספים האם הגירסא היא
 באל"ף או בע"ף: אִיבְעִיָא לָהּ – הסתפקו בני הישיבה, היאך יש
 לגרוס במה ששנינו לעיל (עו): שאין לצרף את הגרענים לשיעור
 האוכלים שחייבים על הוצאתם,

להיפטר ממנו. ג. אִימָת כְּמִית [עכביש] עַל הָעֶקְרָב, שנכנס לו
 באזנו ואינו יכול להיפטר ממנו. ד. אִימָת כְּנוּתָה – מין עוף, עַל
 הַנֶּשֶׁר, שנכנסת תחת כנפי הנשר ומעכבתו מלפרוש כנפיו. ה. אִימָת
 בִּילִיָּת – שרץ ים קטן, עַל לוֹיָתָן – דג גדול, שנכנס לו באזנו ואינו
 יכול להיפטר ממנו. אִמָּר רַב יְהוּדָה אִמָּר רַב מַאי קָרָא – מהו הפסוק
 בו נרמז ענין זה שאימת החלש על הגיבור, שנאמר (עמוס ה ט)
 הַמִּכְלִיג שׁוֹד עַל עֵז – המגביר ו-הקדוש ברוך הוא הוא הנותן כח
 לאדם שדוד וחלש על החזק.
 הגמרא מבארת דברים נוספים בענייני טבע העולם: רַבִּי יוֹרָא אֲשֶׁכַח
 – מצא לרַב יְהוּדָה דְּהוּה קָאִי אִפִּיתָהּ דְּבִי חֲמוּה – שעמד בפתח
 בית חמיו, וְחֻיָּה דְּהוּה בְּרִיתָהּ דְּעִיתָהּ – וראה שהיה לבו שמה, וְאִי
 בְּעֵי מִינִיה בִּלְ חֲלָלִי עֲלָמָא הוּה אִמָּר לִיה – ואם ישאלנו על כל דבר
 הנעשה בחלל העולם ישיב לו, ושאל אותו כמה שאלות בענין טבע
 העולם.
 אִמָּר לִיה רַבִּי יוֹרָא לרַב יְהוּדָה, מַאי מַעְמָא – מה הטעם שְׁעִיז מִסָּנָן
 בְּרִישָׁא – העיזים מהלכות בראש העדר, וְהָדָר אִמָּרִי – ואחר כך
 הכבשים. אִמָּר לִיה רַב יְהוּדָה לרַבִּי יוֹרָא, בְּכַרְיִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם,
 דְּבִרְיָשָׁא חֲשׂוּבָא וְהָדָר נְהוּרָא – שמתחילה היה חושך ואחר כך
 נברא האור, כך העיזים שרובן שחורות הולכות לפני הכבשים שרובם
 לבנים.
 עוד שאלו רַבִּי יוֹרָא: מַאי מַעְמָא הֵי מִכְסִּין וְהֵי מִנְלִין – מה הטעם
 שאחוריהם של הכבשים מכוסה בונב ואחוריהן של העיזים אינו
 מכוסה, שאין להן אליה. השיב רַב יְהוּדָה: הֵי מִכְסִּין מִינְיָהוּ,
 מִכְסִּין – הכבשים שאנו מתכסים מצמרם, מכוסים הם, וְהֵי דְלָא
 מִכְסִּין מִינְיָהוּ, מִנְלִין – והעיזים שאין אנו מתכסים מהן אינן
 מכוסות.
 עוד שאלו רַבִּי יוֹרָא: מַאי מַעְמָא נְמָלָא זִמְרָא נְנוּבְתִיהָ – מה הטעם
 שזנבו של הגמל קטן. השיב רַב יְהוּדָה: מִשּׁוּם דְּאָכַל בִּיפִי – שאוכל
 קוצים, ואם יהיה זנבו ארוך ידבוקו בו הקוצים כשמהלך ביניהם.
 עוד שאלו רַבִּי יוֹרָא: מַאי מַעְמָא תוֹרָא אֲרִיכָא נְנוּבְתִיהָ – מה הטעם
 שזנבו של השור ארוך. השיב רַב יְהוּדָה: מִשּׁוּם דְּרִיזִר בְּאִגְמִי – מפני
 שדור באגמים, וְעֵי לְכַרְבוּשִׁי בְּכִי – וצריך לגרש בכשוש הזנב את
 היתושים המצויים שם שלא יצערו אותו.
 עוד שאלו רַבִּי יוֹרָא: מַאי מַעְמָא קָרְנָא דְּקִמְצָא רִבִּיכָא – מה הטעם
 שקרני הנמלה רכות. השיב רַב יְהוּדָה: מִשּׁוּם דְּרִיזִרָא בְּחִלְפִי –
 שהיא דרה בין עצי ערבה, וְאִי קִשְׂיָא נְרִדָּא וּמִתְעוּרָא – ואם יהיו
 קרניה קשות, ינודו ממקומן כשתיחל בעץ, ויעקרו, ותתעור, משום
 שראיית הנמלה תלויה בהן, דְּאִמָּר שְׂמוּאֵל, הָאִי מִאֵן דְּבִעֵי
 דְּלִיסְמִיה לְקִמְצָא – הרוצה לסמא את הנמלה, לְשִׁלּוּפִיהָ לְקִמְצָנָה
 – יעקור את קרניה.
 עוד שאלו רַבִּי יוֹרָא: מַאי מַעְמָא הָאִי תִימְרָא דְּתִרְנְגוּלָתָא מְדִלִי
 לְעִילָא – מה הטעם שכשעוצם התרנגול את עיניו עולה העפעף
 התחתון על העליון ואינו כשאר בעלי חיים שהעפעף העליון יורד על
 התחתון. השיב רַב יְהוּדָה: מִשּׁוּם דְּרִיזִרִי אֲדָפִי – שדרים על הקרשים
 והקורות ועולים עליהם בלילות, וְאִי עֵייל קִמְרָא מִתְעוּרָא – ואם
 יכנס לעיניהם העשן שדרכו לעלות למעלה יתעוררו, ולכן עולה
 העפעף התחתון על העליון ומונע את כניסת העשן לעיניהם.
 עוד שאל רַבִּי יוֹרָא את רַב יְהוּדָה על מקורן של כמה מילים ארמיות.
 שאל רַבִּי יוֹרָא: מדוע נקראת דלת דָּשָׂא. השיב רַב יְהוּדָה: מלשון דָּרָךְ
 שָׁם, היינו שעוברים שם כשנכנסים לבית. עוד שאל רַבִּי יוֹרָא: מדוע
 נקרא הסולם שעולים בו לגַּג דְּרָנָא. השיב רַב יְהוּדָה: מלשון דָּרָךְ גַּג,
 היינו שדרכו עולים לגג. עוד שאל רַבִּי יוֹרָא: מדוע הלפתן שמתבילים
 בו את המאכל נקרא מְתַבְלִיתָא. השיב רַב יְהוּדָה: מלשון מְתִי
 תְּבַלָּה דָּא – מתי יגמר זה, והאוכלים שואלים כן, מפני שהוא נאכל
 מעט מעט. עוד שאל רַבִּי יוֹרָא: מדוע נקרא בית בִּיתָא. השיב רַב
 יְהוּדָה: מלשון בָּא וְאִיתִיב בָּהּ – בא ואשב בו, כיון שהדרך לשבת
 בבית. עוד שאל רַבִּי יוֹרָא: מדוע בית צר וקטן נקרא בִּיקְתָא. השיב

האם 'נְרִאֲנִין' או 'נְרַעֲנִין'. משיבה הגמרא: אִמָּר רַבָּא בְּר עוֹלָא,
 כתוב בענין הפודה שדה אחוזה מההקדש (ויקרא כז יח) וְנִגְרַע
 מִעֶרְכָּךְ – יש לגרע מדמי הפדיון את מספר השנים שעברו מהזיבול,
 ומוכח שיש לגרוס 'גרענין' בע"ז.
 אִיבְעִיָא לָהּ – עוד הסתפקו בני הישיבה בענין מה שנאמר בעבודת
 יום הכפורים (ויקרא טז יב) וְלָקַח מִלֵּא הַמִּזְבֵּחַ גִּחְלִי אֵשׁ, ושנינו
 בברייתא (פסחים עה), אילו היה נאמר רק 'גחלי' הייתי אומר שיביא
 גחלים עוממות, כלומר כבויים, לכך נאמר 'אש' ללמד שצריך
 להביא גחלים לוחשות, כלומר בוערות. והסתפקו האם הגירסא
 בברייתא היא 'אִיבְעִיָא' או 'עוֹמְמוֹת' – משיבה הגמרא: אִמָּר רַב
 יצחק בְּר אֲבָדִימִי, כתוב בענין מלכות אשור (יחזקאל לא ח) וְאֲרִיזִים
 לֹא עֲמֻמוֹהוּ בְּנֵי אֱלֹהִים – הארזים שבכל העולם אינם מחשיכים
 מראהו, שאין אחד מהם שהוא נאה ממנו, כלומר, שלא היה בעולם
 מלך אדיר ותקיף כמלך אשור, ומוכח שיש לגרוס 'עוממות' בע"ז.
 אִיבְעִיָא לָהּ – עוד הסתפקו בני הישיבה, היאך היא הגירסא במה
 ששנינו להלן (קנא), אין מעמצין ו-סוגרים] את עיני המת בשבת,
 האם 'מִאֲמָצִין' תָּנָן, או 'מִעֲמָצִין'. משיבה הגמרא: אִמָּר רַבִּי תִימָא
 בְּר אֲבָא אִמָּר רַבִּי יוֹחָנָן, כתוב (ישעיה לג טו) וְעֵצִים עֵינֵינוּ מִרְאוֹת
 בְּרַעֲי, ומוכח שיש לגרוס 'מעמצין' בע"ז.
 הגמרא מבארת ברייתא בענין שיעור ההוצאה של דברים נוספים: תָּנָן
 רַבִּנָּן, הַמּוֹצִיא חֶלֶב שֶׁל בֶּהֱמָה טְהוֹרָה, שיעורו כְּדִי גְמִיָּאָה – כמה
 שאדם בינוני בולע בבת אחת. המוציא חֶלֶב שֶׁל אִשָּׁה, וכן המוציא
 לֶחֶם – חלבון שֶׁל בִּיצָה, שיעורם כְּדִי לִיתֵן בְּמִשְׁפָּא שֶׁל קִילּוֹר –
 כשיעור שנותנים לתוך הקילור כדי להמיסו. המוציא [קִילּוֹר],
 שיעורו כְּדִי לְשׁוּף בְּמִים – כדי להמיסו במים וליתנו על שתי העינים.
 רב אשי הסתפק בענין שיעור הקילור: בְּעֵי רַב אֲשִׁי, האם השיעור
 שחייבים בהוצאת קילור הוא כְּדִי שִׁיפָּה – כמה שצריך כדי למשוך
 את העינים, או כְּדִי אֲחִיתָה וְשִׁיפָּה – כמה שצריך כדי לאצבע
 ולמרוח בעינים, שנשאר מעט דבוק באצבעותיו. אומרת הגמרא:
 תִּיקוּ – תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפשטה.
 שנינו במשנה: המוציא דָּבָשׁ שיעורו כְּדִי לִיתֵן עַל הַכֶּתֶת – על מכה
 שבגב הסוס או הגמל שנעשית מחמת משאם. הגמרא מביאה
 ברייתא המבארת שיעור זה: תָּנָן בברייתא, שהכוונה היא כְּדִי לִיתֵן
 עַל פִּי הַכֶּתֶת.
 רב אשי הסתפק בכוונת הברייתא: בְּעֵי רַב אֲשִׁי, האם מה ששנינו
 בברייתא 'עַל פִּי הַכֶּתֶת', הכוונה היא שצריך שיעור שיש בו כדי
 למרוח אֲפּוֹמָא דְּכִילָה כֶּתֶת – על המכה כולה, או דִּילָמָא – או
 שמה הכוונה היא שיש בו כדי למרוח אֲפּוֹרָשָׁא קָמָא דְּכֶתֶת – על
 הקצה העליון של המכה, לְאֲפּוֹקִי הוֹדְרָנָא דְלָא – להוציא את
 סביבות המכה, שאינו בכלל פי המכה. אומרת הגמרא: תִּיקוּ –
 תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפשטה.
 הגמרא מביאה עוד ענייני רפואה: אִמָּר רַב יְהוּדָה אִמָּר רַב, בֵּל מַה
 שְׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בָּרָא דְבָר אֶחָד לְבִטְלָהּ,
 בָּרָא שְׁבָלִיל – חלזון, לְכֶתֶת – להניחו על המכה שתתרפא. בָּרָא
 זָבֹב, לרפואה לַעֲקִיצַת צִירְעָה, שכותשים את הזבוב ומניחים על
 מקום העקיצה. ברא יְתוּשׁ, לרפואה לְנִשְׁכַּת נָחָשׁ. וְנָחָשׁ לרפואה
 לְחִפְפִּית – מין שחין. וסְמָמִית – עכביש, לרפואה לַעֲקִיצַת עֶקְרָב,
 שכותשים את העכביש ומניחים על מקום העקיצה.
 הגמרא מבארת כיצד נעשית רפואת הכתית על ידי החלזון: הֵיכִי
 עֵבִיד לִיה – כיצד עושה רפואה זו, מִיֵּיתִי תְרָא אִיבְמָא וְתָרָא חִוּרָא
 – מביאים חלזון אחד שחור וחלזון אחד לבן, וְשִׁלְקִי לָהּ – ומבשלים
 אותם, וְשִׁיפִי לִיה – ומורחים על מקום המכה.
 הגמרא מבארת ברייתא בענין אימת חלש על גיבור: תָּנָן רַבִּנָּן, חֲמִישָׁה
 אִימּוֹת ו-פחדים] אלו, הֵן אִימָת חֲלָשׁ עַל גִּבּוֹר – הם מין פחד כזה
 שהגיבור מפחד מהחלש: א. אִימָת מִפְּנֵעַ – חיה קטנה שקולה חזק,
 עַל אֲרִי, שכששומע האריה את קולה חושב שהיא בריה גדולה,
 ובורה. ב. אִימָת יְתוּשׁ עַל חֲפִיל, שנכנס לפיל בחוטמו ואין הוא יכול

זה כולם באים למשפט או לשרת את המלך.

הגמרא מביאה ברייתא בענייני טבע העולם: **תנו רבנן**, ישנם **שלושה** בעלי חיים שכל זמן שמוקנינן מוסיפין גבורה ואינם כשאר בעלי חיים שנחלשים, ואילו הן, דג ונחש ותויר.

שנינו במשנה: המוציא שמן, שיעורו כד לסוף בו אבר קטן. הגמרא מבארת מהו אבר קטן: אמרי דבי רבי ינאי – אמרו בבית מדרשו של רבי ינאי, שיעור השמן הוא כד לסוף בו אבר קטן של קטן בן יומא – אחד מפרקי אצבע קטנה של תינוק שנולד באותו יום. מקשה

הגמרא: מיתבי – הקשו בני הישיבה על דברי דבי רבי ינאי, שנינו בברייתא, המוציא שמן שיעורו כד לסוף בו אבר קטן וקטן בן יומא.

מאי – מה היא כוונת הברייתא, לא – האם אין כוונתה שהשיעור הוא שיהא בו כדי לסוך אבר קטן דידול – של אדם גדול, ואבר גדול של קטן בן יומא – או אבר גדול של תינוק בן יומא, וכוונת הברייתא

לבאר שהתיבה 'קטן' ששנינו במשנה מתייחסת או על האבר, והיינו אבר קטן של אדם גדול, או על האדם, והיינו אבר גדול של אדם קטן,

ולא כמו שאמרו בבית מדרשו של רבי ינאי שהשיעור הוא כדי לסוך בו אבר קטן של תינוק בן יומא. מתרצת הגמרא: אמרי לה דבי רבי ינאי – יכולים להשיב לך בני בית מדרשו של רבי ינאי, לא זו היא

כוונת הברייתא, אלא הכי קאמר – כך כוונת הברייתא לומר, המוציא שמן, שיעורו כד לסוף אבר קטן של קטן בן יומא, וכוונת הברייתא לבאר שהתיבה 'קטן' ששנינו במשנה מתייחסת גם על

האבר וגם על האדם, והיינו, שהשיעור הוא כדי לסוך אבר קטן של אדם קטן, וכמו שאמרו בבית מדרשו של רבי ינאי.

הגמרא שואלת האם ניתן לומר שדברי דבי רבי ינאי שניים במחלוקת תנאים: לימא בנתינאי – האם נאמר שדבר זה תלוי במחלוקת תנאים, ששנינו בברייתא, המוציא שמן שיעורו כד לסוף

בו אבר קטן וקטן בן יומא, דברי רבי שמעון בן אלעזר, רבי נתן אומר, שיעורו כד לסוף בו אבר קטן, מאי לאו בהא קמיפלגי –

האם לא בזה נחלקו, דרבי שמעון בן אלעזר סבר שהשיעור הוא כדי לסוך בו אבר קטן של תינוק קטן בן יומא, ורבי נתן סבר שהשיעור

הוא כדי לסוך בו אבר קטן דידול – של אדם גדול, או אבר גדול דקטן – של תינוק קטן, אבל אם יש בו רק כדי לסוך אבר קטן של קטן בן יומא, לא – אין חייבים על הוצאתו.

דוחה הגמרא: לא – אין להוכיח מהברייתא שנחלקו תנאים בדבר זה, ואפשר לומר דבבבלי עולמא – שלדברי הכל המוציא שמן שיש בו רק

כדי לסוך אבר קטן דקטן בן יומא, לא – אין חייב על הוצאתו,

רב יהודה: מלשון פי עקתא – בית צר. עוד שאל רבי זירא: מדוע חתיכת עץ גדולה המשמשת לשיבה נקראת כותפתא. השיב רב

יהודה: מלשון כותף ותיב – כפה אותו ושב עליו. עוד שאל רבי זירא: מדוע לבנים נקראות לבני. השיב רב יהודה: מלשון לבני בני – לבני

בנים, שבנין מלבנים מתקיים לדורות רבים. עוד שאל רבי זירא: מדוע גדר העשויה מקוצים או לולבים נקראת הוצא. השיב רב יהודה:

מלשון הוציאה, שגדר קוצים אינה דבר המתקיים אלא חציצה ארעית. עוד שאל רבי זירא: מדוע הדלי ששואבים בו מים מהנהר

נקרא הוצא. השיב רב יהודה: כיון שחוצב עמו מים מן הנהר. עוד שאל רבי זירא: מדוע כלי חרס קטן נקרא כותף. השיב רב יהודה:

מלשון כותף, היינו, דבר מועט וקל כזה. עוד שאל רבי זירא: מדוע בד של הדס שמרקים עמו לפני הכלה נקרא שותיתא. השיב רב יהודה:

מלשון שותיתא – שטות, שחמורקד עמו נראה כשטות. עוד שאל רבי זירא: מדוע ספל גדול שרוחצים ממנו ידיים ורגלים נקרא משיכלא.

השיב רב יהודה: מלשון מאשי כותף – רוחץ את כולם. עוד שאל רבי זירא: מדוע ספל קטן ונאה המשמש לרחיצה נקרא משיכיתא. השיב

רב יהודה: מלשון משיא כותף – רוחץ את הכלה, משום שכלי זה מיוחד לרחיצה לכלה ולאנשים חשובים בלבד. עוד שאל רבי זירא:

מדוע נקראת מדוכה אסיתא. השיב רב יהודה: מלשון חסירתא – חסרה, שחסר בה מה שנחלק ממנה מבפנים. עוד שאל רבי זירא:

מדוע העלי שכותשים עמו במכתשת נקרא כותפתא. השיב רב יהודה: מלשון כותף ותיב – בא ונכה במאכל שבמכתשת. עוד שאל רבי זירא: מדוע נקרא החלוק העליון לבושה. השיב רב יהודה: מלשון לא

בושה, היינו, שמונע הבושה, מפני שמכסה כל החלוקים התחתונים הקרויים. עוד שאל רבי זירא: מדוע נקרא המעיל העליון גלימא.

השיב רב יהודה: מפני שהלבוש נעשה בו בגלגל, שנראה כאילו אין לו חיתוך איברים. עוד שאל רבי זירא: מדוע נקרא מעיל עליון נאה

גולתא. השיב רב יהודה: מלשון גלי ותיב – גלה ואשב, שהלבוש מגביה את שוליו ומגלה את עצמו כשהוא מתיישב, כדי שלא

יתלכלך ולא ישתפשף המעיל בקרקע. עוד שאל רבי זירא: מדוע נקראת מיטה פוריתא. השיב רב יהודה: מפני שפורין ורין עליה. עוד

שאל רבי זירא: מדוע בור שיבשו מימיו נקרא בור זינקא. השיב רב יהודה: מלשון בור זה נקי ממימיו. עוד שאל רבי זירא: מדוע הסודר

שתלמידי חכמים מתעטפים בו נקרא סודרא. השיב רב יהודה: מלשון סוד ה' ליראי, כיון שבגד זה מיוחד לתלמידי חכמים שנגלה להם

סוד ה'. עוד שאל רבי זירא: מדוע נקרא ארמון של מלכים אפודא. השיב רב יהודה: מלשון אפיתא דין – אל פתח זה, דהיינו שלפתח